

Gnó le Gaeilge

Business in Irish

An Plean Forbartha Teanga san ionad oibre – treoir do chomhlachtaí

The Language Development Plan in the workplace – a guide for companies

buntáistí advantages nasc speisialta special bond

Brollach

Seo cuireadh do chomhlachtaí Gaeltachta a dhul i gcompháirt le hÚdarás na Gaeltachta agus leis an bpobal áitiúil i dtionscnamh tábhachtach teanga. Creidim go dtabharfaidh sé dúshlán agus go gcothóidh sé bród i measc foireann na gcomhlachtaí a bheith páirteach sa scéim a bhfuil breisluach ag baint leis don chomhlacht féin agus don phobal áitiúil. B'fhiú duine i do chomhlacht a bhfuil ceannasaíocht aige /aici a ainmniú le tabhairt faoin dtionscnamh seo.

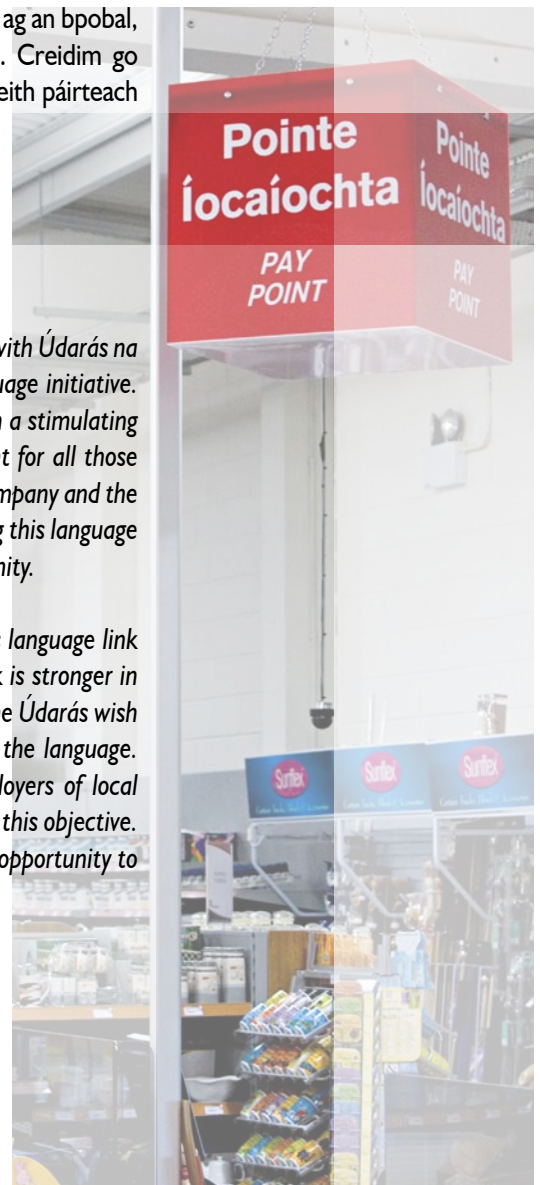
Is sa Ghaeltacht amháin atá nasc teanga leanúnach againn leis na glúnta a chuaigh romhainn. Tá an nasc sin láidir in áiteanna áirithe ach níos laige i gcinn eile. Ba mhaith leis an bpobal áitiúil agus leis an Údarás an teanga a sheachadadh ó ghlúin go glúin, a chaomhnú agus a threisiú. Beidh comhlachtaí áitiúla, atá mar fhostóirí tábhachtacha ag an bpobal, in ann tacú go mór linn an aidhm sin a bhaint amach. Creidim go mbeidh foirne na gcomhlachtaí Gaeltachta an-sásta a bheith páirteach linn sa scéim seo.

Foreword

This is an invitation to Gaeltacht companies to collaborate with Údarás na Gaeltachta and the local community in an important language initiative. I believe participation in the initiative will provide staff with a stimulating challenge and that it will engender a sense of achievement for all those involved in this scheme. It brings added value to both the company and the local community. Having a person in authority implementing this language initiative would give a very positive message to the community.

The Gaeltacht is the only area where there is a continuous language link with previous generations of native Irish speakers. This link is stronger in some areas than in others. Both the local community and the Údarás wish to maintain and sustain intergenerational transmission of the language. Companies situated in the Gaeltacht are important employers of local people and they can play their part by helping us to achieve this objective. I believe that the staff of local companies will welcome the opportunity to participate with us in this scheme.

Pádraig Ó hAoláin
Príomhfheidhmeannach

Cuideoidh an treoirleabhar seo leat Plean Teanga do chomhlachta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm. Tá tionchar dearfach ag do chomhlacht ar fhostaíocht áitiúil agus ar an tséala sin cinnteoidh Plean Teanga go mbeidh éifeacht dhearfach ag do chomhlacht ar shaol cultúrtha an phobail Ghaeltachta ina bhfuil tú lonnaithe.

Seo a leanas roinnt céimeanna tábhachtacha gur cheart aird a thabhairt orthu nuair atáthar ag ullmhú Plean Teanga:

- caithfidh d'fhoireann agus do chomhghleacaithe fios a bheith acu go bhfuil an bhainistíocht go hiomlán báúil agus i bhfabhar an Phlean Teanga;
- ba chóir an Plean Teanga a ullmhú i gcomhar le foireann an Údaráis;
- chomh luath is atá Plean aontaithe, ba chóir é a chur i bhfeidhm go soiléir agus dea-thoil na foirne go léir a bheith ina leith.

This guide will help you develop and implement your company's Language Plan. Your company is making a positive contribution to local employment. A Language Plan will ensure that your impact on the particular linguistic environment of the Gaeltacht will also be a positive one.

Here are a number of the key steps which should be considered when making preparations for your company's Language Plan:

- staff and colleagues need to know that the Language Plan is fully supported and endorsed by management
- the Language Plan should be prepared through a collaborative process with Údarás staff
- once a Plan has been agreed it should be clearly implemented and supported by all staff.

“Tá méadú ag teacht ar líon na gcomhlachtaí a thuigeann go dtugann úsáid na **Gaeilge** san ionad gnó mórán **buntáistí** daofa. Téann an teanga chun sochair dúinn siocair go dtugann sí aitheantas ar leith dúinn in áit an mhargaidh.”

*“An increasing number of companies are realising that using **Irish** in the business place offers them many advantages. We benefit because the use of the language on our products clearly differentiates us in the market place.”*

Frances McCarthy, Bainisteoir Díolacháin, Carbhait Teo., An Fál Carrach

Ní hamháin go gcuireann ár gcuid
pacáistíochta uirlis shuntasach díolacháin ar fáil dúinn, léiríonn sí fosta gur táirgí Éireannacha atá á ndíol againn. Tugann sí **branda** aitheanta dár dtáirge agus is cinnte gurb é seo páirt de thaitneamhacht ár dtáirge don chustaiméir agus don mhiondíoltóir.”

“Our **packaging** not only provides us with a unique selling point, it also **identifies** our products as Irish. It effectively **brands** our product. This is part of the appeal of our product to the consumer and to the retailer

Deaglán Ó Gallchoir, Stiúrthóir Bainistíochta,
Galard Teo., Ard an Rátha

Tá go leor bealaí ann ina dtig leat úsáid na Gaeilge a mhéadú ar an láthair oibre. D'fhéadfaí comharthaíocht tharraingteach fheiceálach i nGaeilge, chomh maith le fógraí poiblí agus cumarsáid scríofa eile, a úsáid ar mhaithe leis an teanga a neartú sna réimsí seo a leanas:

- Ainm agus seoladh an chomhlachta
- Stáiseanóireacht agus seicleabhair
- Comharthaí laistigh agus lasmuigh
- Comhfhreagras an chomhlachta
- Fógraíocht ar fheithiclí
- Agallaimh inmheánacha
- Bróisiúir agus ábhar bolscaireachta
- Fógraíocht sna nuachtáin agus ar na meáin

There are many ways in which you can increase the use and presence of Irish in the workplace. You can use prominent and attractive Irish signage, public notices and other forms of written communication. Here are some of the ways in which this can be achieved:

- Company name and address
- Stationery and cheque books
- Outdoor and indoor signage
- Company correspondence
- Vehicle livery
- Internal interviews
- Brochures and publicity material
- Advertising in print and broadcast media

Íomhá Chorporáideach CORPORATE IMAGE

Tá úsáid na Gaeilge ag méadú mar bhealach éifeachtach le hidirdhealú margaíochta a bhaint amach. Tá i bhfad níos mó comhlachtaí anois ag nascadh ainmneacha Gaeilge le lógó nua-aimseartha ar mhaithe lena n-íomhá chorporáideach a threisiú. Baineann go leor comhlachtaí eile úsáid thairbheach as an tseift seo; d'fhéadfadh a leithéid dul chun sochair duit.

The use of Irish text has increasingly become a way of achieving differentiation in the marketplace. An increasing number of companies are combining Irish names with modern logos to enhance their corporate image. It has worked for many other companies; it can also work for you.

Comharthaíocht Signage

Tá mórán bealaí inar féidir comharthaíocht dhátheangach a chur ar fáil ar bheagán costais. I gcuid mhór cásanna, is leor an téacs Gaeilge a chur in éineacht le pictagram idirnáisiúnta chun teachtaireacht shoiléir a chur in iúl gan aon dúbláil.

There are many cost-effective ways of producing bilingual signage. In many cases, a simple combination of Irish wording with a corresponding international pictogram is enough to ensure a clear message, avoiding text duplication.

Breacadh

*F*íú amháin le comhlachtaí móra teilifíse ar nós Sky, BBC agus PBS b'ábhar suntais fabhrach iad ár gcártaí gnó le Gaeilge orthu".

"Even with major television companies such as Sky, BBC and PBS we find our Irish language business cards leave a lasting impression".

Irial Mac Murchú, Nemeton Teo.
An Rinn

*C*reidim go dtugann comharthaí i nGaeilge níos gaire don phobal thú. Cruthaíonn sé nasc speisialta idir tú féin agus an custaiméir".

"I believe that signs in Irish bring you closer to the public. It creates a special bond between you and the customer"

Gearóid Ó Murchú, An Spailpín Fánach,
Ceardlann an Spidéil, An Spidéil

Fógraíocht

Fógraíocht agus Margaíocht
ADVERTISING & MARKETING

“Ní hamháin go gceanglaíonn sé ár gcuid earraí le draíocht na teanga, cinntíonn sé íomhá Ghaelach na comhlachta sna margaí thar lear agus in Éirinn”

“Not only does the magic of the language complement our product image, it establishes us as an authentic Irish company in both the domestic and the international marketplace”

Brian & Máiréad de Staic,
Brian de Staic Teo., An Daingean

Is cinnte go bhfuil an Ghaeilge ina huirlis mhargaíochta ríthábhachtach do chuid mhór comhlachtaí ar mian leo a sciar de mhargaí na hÉireann a chosaint. Ag an am céanna is atá comhlachtaí ilnáisiúnta ag iarraidh iad féin a chur chun tosaigh go háitiúil, a bhuíochas d'fheachtais fhógraíochta i nGaeilge, feictear do chomhlachtaí Éireannacha gur fiú go mór an cur chuige dátheangach chun dul i bhfeidhm ar chustaiméirí idirnáisiúnta.

The Irish language is a key marketing tool for many companies wishing to defend their share of Irish consumer markets. While multinational companies endeavour to localise their campaigns through advertising in Irish, for those trading abroad the bilingual approach is perceived as an added benefit by the consumer.

Ó tharla go bhfuil do chomhlacht i mbun gnó sa Ghaeltacht, ba chóir go mbeadh an Ghaeilge le cloisteáil mar chuid lárnach de ghnáthchúrsaí cumarsáide an ionaid oibre ó lá go lá. Tá sé tábhachtach duine ar leith a bheith agat atá ábalta agus toilteanach Gaeilge a labhairt le baill foirne agus le custaiméirí ag na pointí teagmhála.

Ba chóir go mbainfí úsáid as an Ghaeilge sna réimsí tábhachtacha seo a leanas laistigh den chomhlacht:

- Ag an deasc fáiltithe agus i measc lucht teagmhála an chomhlachta
- Ar an teileafón
- Ar urlár na monarchan agus san oifig
- Ar an chóras idirchumarsáide inmheánach
- Leis an phobal
- Leis an tUdarás agus le comhlachtaí eile Gaeltachta
- I bhfógraíocht agus i bpoiblíocht sna nuachtáin agus ar na meáin
- Le linn ócáidí sóisialta

Your company is operating in the Gaeltacht so Irish should be an integral part of the normal everyday language of your workplace. It is important that you have a key person at contact points who is both capable and willing to communicate in Irish with staff and customers.

Here are a number of key areas where Irish should be used in your company:

- At reception and among the key persons in the company
- On the telephone
- On the factory floor, in the office
- Internal intercom/P.A. system
- With the general public
- With an tUdarás and with other Gaeltacht companies
- In advertising and publicity on print and broadcast media
- At social occasions

“Is í an Ghaeilge ár dtéanga oibre.”
“our work is carried out through the medium of Irish”

“**T**á na hearraí seo againne bunaithe ar an dteanga, agus is í an Ghaeilge is **rogha** le sciar mór dár gcustaiméirí. Mar sin **féachaimid** chuige go mbíonn gach éinne ar an bhfoireann ábalta a gcúram a dhéanamh as Gaeilge”

“Our **products** are based on the Irish language and Irish is the **preferred** language of most of our customers. We therefore **ensure** that all our staff are competent to carry out their business through the medium of Irish

Matt Mac Cárthaigh, Fios Feasa Teo.
Páirc Ghnó an Daingin, An Daingean

Is i measc na foirne is fusa úsáid na Gaeilge a spreagadh agus a mhéadú mar theanga nádúrtha cumarsáide san áit oibre. Cuideoidh na céimeanna seo a leanas leat é seo a dhéanamh:

- Polasaí dearfach a thugann tús áite d'fhostú daoine le Gaeilge
- Lucht teagmhála (m.sh. saoi) a cheapadh atá ábalta agus toilteanach Gaeilge a labhairt leis na fostaithe
- Polasaí comhlachta atá réamhghníomhach agus a thugann deis do bhaill foirne an Ghaeilge a fhoghlaim nó a líofacht sa teanga a fheabhsú
- Luachmhaireacht na Gaeilge mar uirlis mhargáochta a aithint agus a chur ar a súile do bhaill foirne

The easiest way to encourage and increase the use of Irish as a natural means of communication is among the staff. This can be achieved by:

- Having a positive policy of employing Irish-speaking employees
- Appointing key persons (e.g. supervisors) who are willing and able to communicate with employees
- Having a pro-active company policy which provides opportunities for staff to learn or improve their Irish language
- Recognising and informing staff of the value of Irish as a marketing tool

Dearadh Suímh Ghréasáin

WEBSITE DESIGN

Is féidir le suíomh gréasáin dátheangach a bheith ina uirlis chumarsáide éifeachtach. Féadfaidh dearadh cliste ar shuíomh gréasáin modh cumarsáide a sholáthar a thabharfaidh spreagadh agus tacaíocht d'úsáid na Gaeilge laistigh de do chomhlacht. Tá sé iontach furasta do theachtaireacht chorpáraideach a chur ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla.

Your website can be an effective interactive bilingual communications tool. Clever website design can provide your company with a means of communication that encourages and supports the use of Irish in your business. You can easily deliver your corporate message in both Irish and English.

“Tá ár suíomh gréasáin ina uirlis chumarsáide éifeachtach a chuireann ár dteachtaireacht ar fáil go héifeachtach sa dá theanga. Is uirlis thar a bheith luachmhar an suíomh seo le rogha a thabhairt do dhaoine teagmháil a dhéanamh linn i gcibé teanga ar mian leo.”

“Our website is an effective communications tool that delivers our message successfully in both languages. Our bilingual website is an invaluable tool in encouraging people to use the language of their choice in communicating with us.”

Anna Ní Chnáimhsí, Stiúrthóir Oibríochtaí,
Aerfort Idirnáisiúnta Dhún na nGall, An Charraig Fhinn

CLÁRÚ CHECK IN

ISTEACH AR 1505

Beidh an Feidhmeannach Teanga i do cheantar breá sásta cuidiú leat.

Your local Language Executive will be happy to help you.

Má tá ceisteanna agat faoi cheann ar bith díobh seo a leanas, ní bheidh orainn ach lúcháir iad a phlé leat:

You can contact us to discuss any of the following topics:

- ☐ Pleanáil teanga
- ☐ Ranganna Gaeilge don bhainistíocht agus don fhoireann
- ☐ Imeachtaí sóisialta a eagrú idir chomhlachtaí
- ☐ Language planning
- ☐ Irish language courses for management/staff
- ☐ Organising social events between companies

Lena chois sin, tig linn foinsí a thabhairt duit dóibh seo a leanas:

We also provide assistance in the sourcing of:

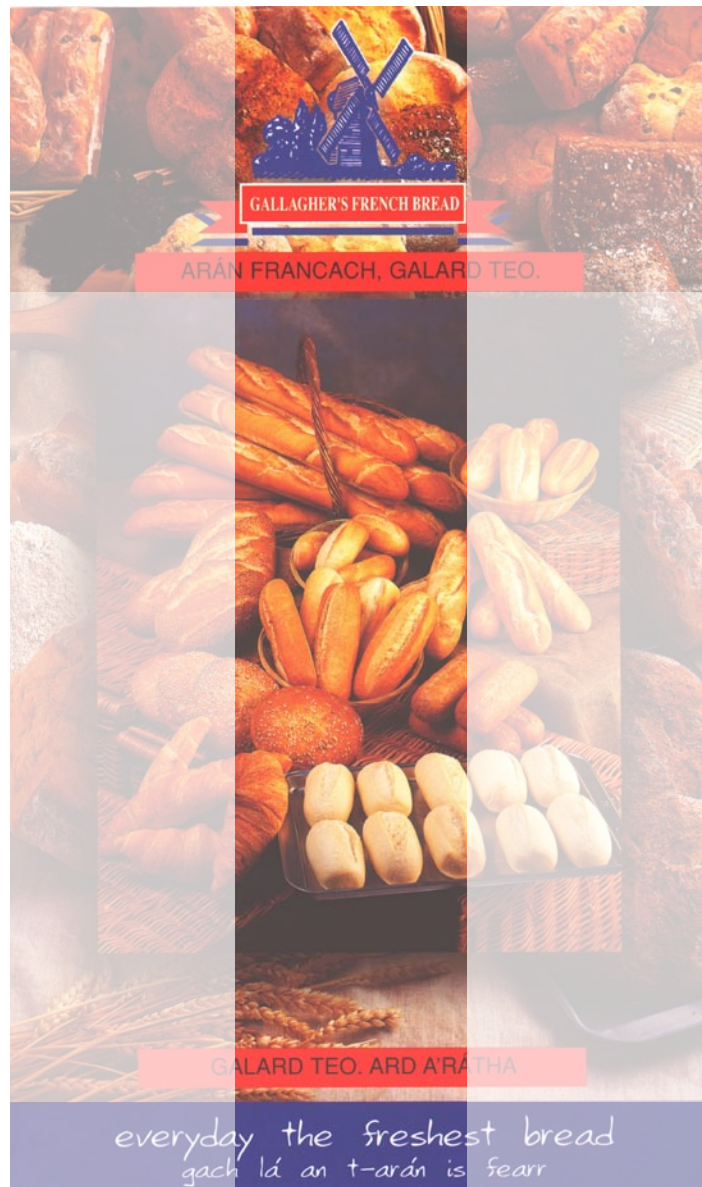
- ☐ Seirbhísí aistriúcháin
- ☐ Comhairliúchán dearaidh
- ☐ Dearadh suíomh gréasáin
- ☐ Seirbhísí priontála
- ☐ Déantóirí comharthaí
- ☐ Translation services
- ☐ Design consultation
- ☐ Website design
- ☐ Printing services
- ☐ Signmakers

Tá Údarás na Gaeltachta breá sásta cuidiú leat Plean Teanga a ullmhú. Tá fáilte romhat dul i gcomhairle le Feidhmeannach Teanga i do cheantar féin. Gheobhaidh tú comhairle uathu agus cuirfidh siad ar an eolas tú maidir leis na seirbhísí atá ar fáil uainn.

léiríonn branda

Identifies brands

*Más féidir linn cuidiú leat, déan teagmháil le Feidhmeannach Teanga áitiúil:
If we can be of assistance, contact your local Language Executive:*

Gnó le Gaeilge

Business in Irish

Údarás na Gaeltachta

Na Forbacha

Fón: **091 503100** | Facs: 091 503101 | Ríomhphost: eolas@udaras.ie

Co. na Gaillimhe

Páirc Ghnó an Daingin | An Daingean

Fón: **066 50100** | Facs: 066 50101 | Ríomhphost: ciarraí@udaras.ie

Co. Chiarraí

Páirc Ghnó Ghaoth Dobhair | Doirí Beaga | Leitir Ceanainn

Fón: **075 9560100** | Facs: 075 9560101 | Ríomhphost: eolas@udaras.ie

Co. Dhún na nGall

An Áislann | Bóthar an tSéipéil | Béal an Mhuirthead

Fón: **097 81418** | Facs: 097 82179 | Ríomhphost: maigheo@udaras.ie

Co. Mhaigh Eo

Baile Mhic Íre | Maigh Chromtha

Fón: **026 45366** | Facs: 026 45423 | Ríomhphost: corcaigh@udaras.ie

Co. Chorcaí

www.udaras.ie